

Vastaus Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ja 3 muun valtuutetun aloitteeseen lasten ja nuorten kasvu maailmankansalaisuuteen

VD/6479/00.02.00.03/2024

RÅ/HH/KV/KK/EV/MT

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä sekä 3 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vantaa on Suomen monikulttuurisin kaupunki, jolla on hyvät yhteydet eri puolille maailmaa. Tehdään Vantaasta kaupunki, missä globaali maailma ja kansainvälisyys ovat osa jokaisen elämää.

Maailma on avautunut; monet perheet matkustavat tai vanhemmat työskentelevät ulkomailla tai sähköinen- ja sosiaalinen media antaa kommunikoinnin mahdollisuudet ympäri maailmaa erilaisten ihmisten kanssa. Kasvatus kansainvälisyyteen, maailmankansalaisuuteen, on UNESCON globaalikasvatuksen pedagoginen perusohje, jossa on ehdotuksia oppimistavoitteista ja menetelmistä. Globaalikasvatus on integroitu osaksi opetussuunnitelmia ja sen tehtävänä on herättää halu rakentaa oikeudenmukaisempaa, tasa-arvoisempaa ja ihmisoikeuksia kunnioittavampaa maailmaa.

Valitettavasti maailman avautuessa ja kansainvälisten kontaktien lisääntyessä ennakkoluulot ja tietämättömyys eri kansojen kulttuurihistoriasta sekä valheet ja uskomukset ovat syventyneet ulkomaalaisia, eri ihonväriä tai eri uskontoja tunnustavia ihmisiä kohtaan. Niin Suomessa kuin maailmalla rakennetaan, avoimuuden sijaan, erilaisia rajoja, joka estää tasa-arvoista vuoropuhelua erilaisten ihmisten kanssa.

Maailmankansalaisuuden edistäminen kuntatasolla voi tarjota nuorille arvokkaita taitoja ja kokemuksia, jotka tukevat heidän kasvuaan globaalisti ajatteleviksi ja osallistuviksi kansalaisiksi. Lasten ja nuorten kansainvälisyys on edellisellä vuosikymmenellä ja 2000-luvun alussa mielletty tiiviisti kansainvälisiin ystävyyssuhteisiin, joita on voinut luoda kaupunkien ystävyyshankkeiden, lapsi- ja nuorisoyhteisöjen tai urheilu- ja liikuntaseurojen toiminnassa. Näitä erilaisia maailmankansalaisuutta tukevia toimenpiteitä pitää kehittää edelleen.

Tämän tavoitteen edistämiseksi Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä esittää: Vantaan kaupungin lasten ja nuorten globaalikasvatus ja kansainvälisyys ei voi olla ainoastaan opetussuunnitelmien varassa. Kansainvälisyys- ja monikulttuurisuuskasvatuksen integroimista tarvitaan niin osana opetusta, mutta myös kulttuuria ja nuorisotoimintaa.

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan lisäksi tarvitaan kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalle sekä elinkeinopalveluihin toimintasuunnitelma, joka edistää ja vahvistaa globaalikasvatuksen ja kansainvälisyyden periaatteiden toteutumista, oikeudenmukaisuutta, tasa-arvoa ja ihmisoikeuksien kunnioittamista.”

Kaupunginvaltuusto 16.9.2024 § 15

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite:

- allekirjoitettu Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ja 3 muun valtuutetun aloite Lasten ja nuorten kasvu maailmankansalaisuuteen

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Nuoriso- ja yhteisöpalvelut

Nuorisotyöstä ja politiikasta annetun valtioneuvoston asetuksen 211/2017 mukaan Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma VANUPO asettaa kansalliset tavoitteet nuorisoalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle (2 §). Ohjelmaan kirjatut kansainvälisen yhteistyön tavoitteet ohjaavat osaltaan myös vantaalaista nuorisotyötä. Erasmus+ ja Euroopan solidaarisuusjoukot -ohjelmilla on merkittävä rooli nuorisoalan osaamisen ja osallisuuden kehittäjinä. Ohjelmien tavoitteiden mukaisesti nuorisotyössä edistetään nuorten yhteiskunnallista osallistumista tukemalla aktiivista kansalaisuutta ja edistämällä sosiaalisten ja kulttuurienvälisten taitojen, ympäristövastuullisuuden, kriittisen ajattelun ja medialukutaidon kehittymistä. Näitä kaikkia teemoja edistetään aktiivisesti myös vantaalaisessa nuorisotyössä.

UNESCON globaalikasvatuksen perusohjeen mukaan kasvatus maailman kansalaisuuteen sisältää kolme ulottuvuutta. Kognitiivisella tasolla kasvatus on tietoa, ymmärrystä ja kriittistä ajattelua globaaleista, alueellisista, kansallisista ja paikallisista kysymyksistä sekä eri maiden ja väestöjen yhteenkuuluvuudesta ja keskinäisriippuvuudesta. Sosioemotionaalisella tasolla kasvatuksella tavoitellaan tunnetta kuulumisesta ihmiskuntaan, jaettuja arvoja ja vastuuta, empatiaa, solidaarisuutta sekä erilaisuuden ja moninaisuuden kunnioitusta. Toiminnallinen ulottuvuus maailmankansalaisuuskasvatuksessa pyrkii vaikuttamaan ja vastuulliseen toimintaan paikallisesti, kansallisesti ja globaalisti rauhan ja kestävän maailman puolesta. Maailmankansalaisuuteen kasvattamisessa hyödynnetään monitahoista lähestymistapaa. Siinä voidaan käyttää ja yhdistää menetelmiä ja termejä, joita käytetään mm. ihmisoikeuskasvatuksessa, rauhankasvatuksessa, kestävyyskasvatuksessa ja kansainvälistä yhteisymmärrystä edistävässä opetuksessa.

Vantaan nuoriso- ja yhteisöpalveluissa toteutetaan globaalikasvatusta osana kestävän kehityksen kasvatusta. Nuoriso- ja yhteisöpalveluiden kestävän kehityksen kasvatukselle on tehty oma suunnitelmansa, jonka taustalla ovat Agenda2030 toimintaohjelman tavoitteet; pyrkimys kestävään kehitykseen, jossa ympäristö, talous ja ihminen otetaan tasavertaisesti huomioon. Tässä suunnitelmassa kestävän kehityksen ajattelutapa ei perustu ainoastaan ekologiseen viitekehitykseen, vaan myös sosiaaliin, kulttuuriin ja taloudellisiin lähtökohtiin. Kestävän kehityksen kasvatuksella vahvistetaan asukkaiden tapaa ajatella ja toimia kestävämmän tulevaisuuden puolesta kansallisesti ja globaalisti. Agenda2023 tavoitteiden mukaan teemoina kestävän kehityksen kasvatuksessa ovat ekologisuuden lisäksi eriarvoisuuden vähentäminen, oikeudenmukaisuuden ja rauhan edistäminen, tasa-arvo sen eri ulottuvuuksineen sekä yhteistyö ja globaalit kumppanuudet. Tavoitteena nuorisotyössä on tukea kestävää elämäntapaa ja aktiivista kansalaisuutta.

Vantaan nuoriso- ja yhteisöpalvelut on osatoteuttajana valtakunnallisessa nuorisoalan yhdenvertaisuuden osaamiskeskuksessa yhdessä Suomen partion, Lasten ja nuorten keskuksen ja HUMAK:n kanssa seuraavat kaksi vuotta eli vuoden 2026 loppuun. Yhdenvertaisuuden osaamiskeskuksen tavoitteena on parantaa yhdenvertaisuutta ja toiminnan saavutettavuutta nuorisoalalla. Osaamiskeskus selvittää ja seuraa suunnitelmallisen yhdenvertaisuustyön tilannetta nuorisoalalla sekä tunnistaa alalla työskentelevien tiedon ja osaamisen tarpeita. Yhdenvertaisuus- ja saavutettavuusosaamista sekä keinoja syrjintään, rasismiin ja kiusaamiseen puuttumiseksi vahvistetaan

nuorisosalalla niin, että nuorilla on yhtäläiset mahdollisuudet osallistua nuorisotoimintaan. Jokainen voi tuntea olonsa turvalliseksi ja arvostetuksi sellaisena kuin on.

Nuoriso- ja yhteisöpalveluissa on myös toteutettu Erasmus-vaihtoja. Viimeksi toteutimme vaihdon italialaisen kumppanin kanssa. Nuorten aikuisten palveluista matkusti noin kymmenen nuoren aikuinen joukko Italiaan ja saimme sieltä ryhmän nuoria vastavierailulle elokuussa 2023. Nuorten aikuisten palveluiden ja italialaisen yhteistyökumppanin yhteinen Youth With a Purpose - Pathway to a sustainable Future -hanke sai OPH:n arvioinnissa kiitettävän arvosanan. Nuorisovaihdon teemana oli kestävä kehitys. Vuonna 2023 toteutettu nuorisovaihto valittiin myös Good Practice -hankkeeksi eli sitä hyödynnetään OPH:n viestinnässä esimerkkinä hyvin onnistuneesta hankkeesta.

Nuorten aikuisten palveluyksikössä on käynnistetty uuden Erasmus+ -hankkeen valmistelu. Alustavasti on suunniteltu työntekijävaihtoa, joka tapahtuisi tällä kertaa espanjalaisen kumppanin kanssa syys-lokakuussa 2025. Teemana vaihdossa olisi tekoälyn hyödyntäminen nuorisotyössä. Uutta nuorisovaihtoa suunnitellaan toteutettavaksi syksyllä 2026. Nuoriso- ja yhteisöpalveluissa suunnitellaan parhaillaan myös nuorisoleirin toteuttamista ukrainalaisen ystävyyskaupunki Boryspilin kanssa kesälle 2025. Leirin kohderyhmästä ja käytännön järjestelyistä vielä neuvotellaan. Tämän hetken suunnitelmien mukaan leiri olisi tarkoitus toteuttaa osin Kukonnotkon leirikeskuksessa ja osittain Tikkurilassa. Toiveena olisi, että leirille voisi osallistua myös Vantaalle muuttaneita ukrainalaislapsia.

Aloitteessa toivotaan kansainvälisyys- ja monikulttuurisuuskasvatuksen vahvistamista nuorisotoiminnassa. Nuorisotyössä kansainvälisyyskasvatus ja monikulttuurisuus ovat tärkeitä teemoja, joita on pyritty toteuttamaan osana perustyötä edellä kuvatuilla tavoilla. Nuorisopalveluissa on myös ollut pitkään toivetta lisätä nuorisotyön kautta toteutettavia nuorisovaihtoja, mutta Erasmus+ -akkreditoinnin saamiseksi nuorisopalveluilla ei ole ollut osoittaa toimintaa riittävästi pysyviä resursseja.

Kulttuuri- ja kirjastopalvelut

Lasten ja nuorten kulttuuripalvelut on sitoutunut Suomen lastenkulttuuriliiton kestävän kehityksen periaatteiden noudattamiseen. Kestävä kehitys nähdään lastenkulttuurissa kokonaisuutena, jossa tulevaisuustaidot sisältävät ekologisen kestävyys edistämisen lisäksi myös kulttuurisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyys periaatteita. Globaalikasvatus ja erilaisten kulttuurien ymmärtäminen on olennainen osa tätä kokonaisuutta. Tuotamme Vantaan lasten ja nuorten kulttuuripalveluissa runsaasti palveluita ja tapahtumia, joissa globaalisuus ja kansainvälisyys ovat läsnä taiteellisten sisältöjen, eri kielten ja eri taustaisten taiteilijoiden ja ryhmien kautta.

Lasten ja nuorten kulttuuripalveluiden kulttuurinen kestävyys taataan mm. osallistujalähtöisin ja saavutettavin menetelmin: toiminnassamme kaikki lapset ja nuoret pääsevät aktiivisina agentteina tuottamaan tietoa, oivaltamaan, ilmaisemaan itseään sekä saamaan äänensä kuuluville ja taidettaan esille. Kehitämme toimintaamme yhä saavutettavampaan suuntaan ja olemme valmiita uudistumaan ja oppimaan, jotta jokaisen oikeus kulttuuriin toteutuu.

Vantaan kulttuurikasvatussuunnitelman avulla vantaalaiset lapset ja nuoret pääsevät oppimaan ja työskentelemään erilaisiin oppimisympäristöihin koulupäivän aikana ja varhaiskasvatuksessa. Konkreettinen tekeminen, erilaiset kokemukset ja elämykset saattavat olla oppilaalle ainutlaatuisuuden lisäksi ainutkertaisia. Oppilas pääsee toteuttamaan omaa luovuuttaan eri tavoin. Ennen kaikkea kulttuurikasvatussuunnitelma takaa oppilaille eri kouluissa ja eri opettajien luokissa kulttuurin ja taiteen kokemista tasa-arvoisemmin. Kulttuurin moninaisuus ja globaalikasvatus on keskeistä sisältöä kulttuurikasvatussuunnitelman tarjonnassa. Kulttuurikasvatussuunnitelma peruskouluille toteutetaan

kulttuuripolun muodossa ja lukukausittain koottavassa tarjonnassa huomioidaan kulttuurinen moninaisuus hyvin.

Kulttuuri- ja kirjastopalvelut edistävät globaalikasvatuksen ja kansainvälisyyden periaatteiden toteutumista, oikeudenmukaisuutta, tasa-arvoa ja ihmisoikeuksien kunnioittamista toiminnassaan vahvasti jo nyt. Sitä tehdään myös Vantaan lapsiystävällinen kunta työn puitteissa ja vuosittain esim. Lapsen oikeuksien viikon toiminnassa.

Konsernijohtoon ja elinvoiman toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Elinvoimapalvelut

Elinvoimapalveluiden tarttumapinta lasten ja nuorten kasvatukseen tapahtuu yrittäjyyskasvatuksen kautta. Globaaleiden markkinoiden maailmassa uudet ideat ja liiketoimintamahdollisuudet ovat merkittävältä osin kansainvälisiä ja monet toimialat, muun muassa digitaaliset palvelut ja matkailu ovat kansainvälisiä. Onnistunut yrittäjyys edellyttää tuntemusta kohdemarkkinoista ja eri kulttuureista. Vuodesta 2025 yrittäjyyskasvatuksen on erityinen painopisteala elinvoimapalveluissa ja sen kehittämiseen palkataan päätoiminen asiantuntija. Tämän asiantuntijan yhtenä tehtävänä on kehittää yrittäjyyskasvatusta Vantaalla siten, että se ottaa huomioon kansainvälisyyden ja globaalisti avoimet markkinat ja kehittää sitä kautta yrittäjyydestä kiinnostuneiden maailmankansalaisuutta.

Vantaan elinvoima- ja työllisyysjaosto käsitteli kokouksessaan 21.1.2025 Vantaan kansainvälisen toiminnan suuntaviivat vuosille 2025–2026. Kukin toimiala tulee tekemään niiden pohjalta omat suunnitelmansa ja toimenpiteensä kansainvälisyyden edistämiseksi. Toimialakohtaisen suunnitelman ja toimenpiteiden valmistelu aloitetaan tämän vuoden aikana.

Kaupunginhallitus 10.3.2025 § 18

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Sosialidemokraattisen valtuustoryhmälle ja 3 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- allekirjoitettu Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän ja 3 muun valtuutetun aloite Lasten ja nuorten kasvu maailmankansalaisuuteen

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Vs. nuoriso- ja yhteisöpalvelujohtaja Hanna Hänninen, 040 779 5648
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)